

FIGUROWAĆ (63) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf figurować (5). ◇ *praes 3 sg* figuruje (11). ◇ *3 pl* figurują (4). ◇ *praet 3 sg m* figurował (16). *f* figurowała (2). *n* figurowało (4). ◇ *3 pl m pers* figurowali (8) *f subst* figurowały (4). ◇ *fut 3 sg m* będzie figurował (1). ◇ *part praes act* figurując (8).

Sł stp brak, Cn s.v. melodyjnie śpiewać w innym znaczeniu, Linde XVI i XVIII w.

1. *Formować, kształtować [co]* (1) : Tá ziemiá [...] ma fřebrne gory/ kámienie náyduiá w ziemi z rozmáitemi figurámi/ ktore lámá náurá figuruie / źwierząt/ ptakow dziwnych wyobrázenia. *BielKron* 290.

2. *Przedstawiać rysunkiem, obrazem, symbolem, wyobrażać [kogo]* (4) : ZLego łługę málárze/ ták figurowáli/ Pyfk świni/ Wilcze vřzy/ do łbá mu przydáli. Psi ogon/ á miásto rąk/ dwie Niedzwiedze łápye *RejZwierz* 118, 113; A bądź iáko on Kryłztofor czo go łthárzy ludzie málowáli/ chocia y go nigdy nie było/ tylko thym figuruiąc dobrego łthálego/ á cnotliwego człowieká *RejZwierc* 177.

figurować czym (1): Tákżec káżdego zdraycę/ tym Lwem figuruią/ Ktorzy niewinne ludzi/ ćicho podłkubuią. *RejZwierz* 118v.

3. *W tekstach biblijnych i do nich nawiązujących: pod figurami przedstawiać, wyobrażać, zapowiadać; symbolicznie omawiać* (57) :

a. *Stanować symbol, typ, zapowiedź; symbolizować, zapowiadać [w tym: kogo (17), co (22)]* (40) : Ołtarz w zakonie łtárym [...] nie nam inego nie figurował iedno Páná náłzeho Iezułá Kriřtułá *RejAp* 60v; ono czworo źwirzátł/ [...] figurowáło czterzy łtany ludzkie ná ziemi. *RejAp* 131v, 67v, 143; tho wřzytko co łie działo ná ten čás náđ nimi/ figurowáło tego Krolá á tego Zbáwicielá náłzeho/ kthory łie zyáwić miał *RejPos* 2; Dawid co figurował. *RejPos* 2v *margin*; Ty dwá wroblá włáfnie nam figuruią dwá zakony náłze/ łtáry y nowy *RejPos* 47; dziś gdy bierzemy ten znák z wody tego czyřcienia náłzeho/ tedy wodá nie ma inřzey mocy / iedno iz czyni znák ná onym człowieku [...] A figuruie onę łwiętą krew/ ktora wypłynęła s łwiętego ciáłá iego/ ná oczyřcienie káżdego wiernego iego. *RejPos* 153v; Coż to zá łodká? [...] coż to máiá być zá rybitwi? Pewnieć nie inego nie figurowála tá łodká [...] iedno Kořcioł iego [*Chrystusa*] łwięty/ á zebránie powołányh iego *RejPos* 176v, 2v [2 r.], 47, 76, 102v, 104, 215, 348v; włáfnie Chryřtułá figurował báránek wielkonocny *BiałKat* 296; *CzechRozm* 192 [2 r.], 192v, x4; O dziwna ofiáro za żywe y vmárłe/ kthorás onę krzyżowá y kořcielną dziřieyřzą práwá figurowála *SkarŻyw* 492; *CzechEp* [381]; *LatHar* 250; A Eliałz (kthory ielzce był nie vmárł) figuruie łwięte/ ktore P. Chriřtus záłtánie ielzce żywe/ kiedy Przyidzie w chwale. *WujNT* 159; Ten łyn márnotrátny figuruie y náwrocenie pogánow/ y káżdego człowieká grzeřznego. *WujNT* 259, 849.

figurować komu (11): *RejAp* 60v, 109; kthory pan práwie nam figurował Páná á zbáwicielá y odkupicielá náłzeho *RejPos* 246, 2v, 47 [2 r.], 102v, 104, 215, 250v; *LatHar* 250.

figurować na co (1): *RejAp* 109 *cf* »figurować i obiecować«.

figurować czym (2): ktorą [*bestyję*] teź Antyoch on okrutnik złořciá łwá figurował *CzechEp* [380], 320.

figurować w czym (2): Gdyż y to co mowisz/ że go [*Chrystusa*] w tym figurowáli Krolowie przed ktorými fie kłániano y onych wzywano/ że też także y Iezufowi Pánu czynić miano: tedy fie iuz to wšyftko zá dni ciała iego wypełniło *CzechRozm* 192v; *CzechEp* 193.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): [*Chrystusowe*] wkrzeżenia vmárłych/ figuruią że on ieft ktory dułze náłze ożywia y wzbudza z śmierci grzechow. *WujNT* 143.

Szeregi: »figurować i obiecować« (1): wšytki ony ofiáry krwáwe to fwiátu figurowály i obiecowały pewnie ná to zábicie tego Báránká niewinnego iuz ośázonego *RejAp* 109.

»figurować a okazować« (1): iż y Moizéfz/ y Dawid/ y ini wšyftcy krolowie y wodzowie/ ktorzy z niewoley wywodzili á wybawiáli/ [...] przodki náłze/ iáwnie nam figurowáli á okazowali/ zyáwienie á przyfcie tego Krolá *RejPos* 2v.

»znaczyć i figurować« (1): Co wšyftko wešpolek z kápłánštwem znaczyło y figurowáło Pána Kryftulá naywyżšzego Kápłaná/ y po przyšfcie iego á wypełnieniu wšyftkiego zárázem vštáło. *WujJudConf* 147.

»znamionować a figurować« (1): Ktory kámieñ wláwnie nam známionował á figurował tego Pána náłzego *RejPos* 250v.

b. *Stosować symbol, przenosię dla przedstawienia, wyóbrażenia, zapowiedzenia; symbolicznie przedstawiać, zapowiadać* [w tym: kogo (6), co (11)] (17) : Tedy figuruiąc to Pan/ zázwdy rofkázował łobie báránki ofiárować ná vbłáganie grzechow ná on čás ludzkich docześnych *RejAp* 52, BB3v, BB6v; poki ręce wniebo wzgorę/ iákoby ná krzyżu (figuruiąc Chryftulá vkrzyżowánego) trzymał/ poty Iozue mieczem wygrawał *SkarŻyw* 484; twierdzi/ iż štáry Testáment o tym iefzcie pod zaštoną mowi. Bo gdyć by iuz tám w skutku [*Chrystus*] był/ y co czynił y mowił/ nie byłacby to zaštoná/ ále rzecz skuteczna: ktoreyby iuz też będącey skutecznie/ nie trzebá było zaštoną znaczyć: áni by iey trzebá figurować: áni/ iż ma być obiecować *CzechEp* 221, 221 marg.

figurować komu (3): Pan przez Duchá fwiętego figuruiie nam Smoká onego štárego węzá łprzećiwniká náłzego *RejAp* BB3v; *RejPos* 102v, 107.

figurować przez co (1): Thá ofiárá znaczy ofiárę Pána Iezulá Kryftulá/ kthorego figuruiie przez lámicę dla náłzey krewkości *BibRadz* I 88v marg.

figurować kim (1): Tu Apoštoł przeštrzega Kofcioł Páńki/ iáko ma štale štac w tych przeštráchoch fwiátá ktori figuruiie niewiáštą šłońcem obleczoną *RejAp* CC2v.

figurować pod kim, pod czym (3): Tu pod tym przezwiškiem žydowškim figuruiie Pan ty ktorzy fie štárožitnych špraw á vštaw iego fwiętych y Prorockich y Apoštołškich dzierzeli *RejAp* 22; Thu iuz Apoštoł [...] będzie rošpráwował [...] o zginieniu y beštiey y páná iey/ ktorą máło niżej będzie figurował pod ołobą niewiášty vbraney. *RejAp* 138, BB3.

figurować w kim, w czym (4): *RejPos* 247v, 355; to ieft ofiárá/ ktorą kápłan nawyžšzy przed Zakonem Moyzešzowym y w winie figurował *LatHar* 75; nie rofkazał Pan opušcić štolice Moyzešzowej/ w ktorey iednák šwoię figurował *WujNT* 97.

Ze zdaniem dopełnieniowym [z *zapowiednikiem*: to; iż] (2): rofkazał im ofiárować łobie krew bydlęcá/ ptašzá/ á žwirzęcá: figuruiąc to im/ iż docześna pomštá mogła im być vbłágána temi docześnemi ofiárámi/ á thá docześną krwią. *RejPos* 102v, 107.

4. *Stwierdzać podobieństwo, analogię między postaciami [kogo komu] (1) : KOdrus ośtáteczny krol Atteńki (ktorego też Auguśtyn s. figuruie Pánu Kryftułowi) był zá czáfu Sámuelá Proroká *BielKron* 75.*

Formacje współrdzene: prefigurować, przefigurować, wyfigurować.

Synonimy: 1. formować, kształtować.

Cf FIGUROWANIE, FIGUROWANY

IM